

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (deveto prošireno vijeće)

29. rujna 2021.*

„Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Tržište elektrolitskih kondenzatora od aluminija i tantala – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u – Usklađivanje cijena u cijelom EGP-u – Usklađeno djelovanje – Razmjena osjetljivih poslovnih informacija – Mjesna nadležnost Komisije – Prava obrane i pravo na saslušanje – Nepovredivost zakonodavnog akta – Jedinstvena i trajna povreda – Ograničenje tržišnog natjecanja s obzirom na cilj – Smjernice o metodi za utvrđivanje kazni iz 2006. – Vrijednost prodaje – Obveza obrazlaganja – Proporcionalnost – Jednako postupanje – Težina povrede – Olakotne okolnosti – Stavak 37. Smjernica o metodi za utvrđivanje kazni iz 2006. – Neograničena nadležnost”

U predmetu T-363/18,

Nippon Chemi-Con Corporation, sa sjedištem u Tokiju (Japan), koji zastupaju H.-J. Niemeyer, M. Röhrig, I.-L. Stoicescu i P. Neideck, odvjetnici,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju A. Cleenewerck de Crayencour, B. Ernst, T. Franchoo, C. Sjödin i L. Wildpanner, u svojstvu agenata,

tuženika,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za, ponajprije, poništenje Odluke Komisije C(2018) 1768 *final* od 21. ožujka 2018. u vezi s postupkom na temelju članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet AT.40136 – Kondenzatori), u dijelu u kojem se odnosi na tužitelja i, podredno, poništenje novčane kazne koja mu je izrečena tom odlukom ili smanjenje njezina iznosa,

OPĆI SUD (deveto prošireno vijeće),

u sastavu: M. J. Costeira (izvjestiteljica), predsjednica, D. Gratsias, M. Kancheva, B. Berke i T. Perišin, suci,

tajnik: C. Kristensen, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 23. listopada 2020.,

* Jezik postupka: engleski

donosi sljedeću

Presudu¹

I. Okolnosti spora

A. Tužitelj i predmetni sektor

- 1 Tužitelj, Nippon Chemi-Con Corporation, društvo je sa sjedištem u Japanu koje proizvodi i prodaje elektrolitske kondenzatore od aluminijske. To društvo je također proizvodilo i elektrolitske kondenzatore od tantala do ožujka 2005. te ih je prodavalo do siječnja 2011. izravnim prodajama za koje su računi izdavani u Europskom gospodarskom prostoru (EGP) do veljače 2005. Tužitelj drži 100 % udjela u Europe Chemi-Conu (Deutschland) GmbH, društvu osnovanom u skladu s njemačkim pravom, kao i 100 % udjela u United Chemi-Conu, društvu osnovanom u skladu s pravom Sjedinjenih Američkih Država (u daljnjem tekstu: Europe Chemi-Con i United Chemi-Con i, zajedno s tužiteljem, grupa Nippon Chemi-Con).
- 2 Predmetna povreda odnosi se na elektrolitske kondenzatore od aluminijske i tantala. Kondenzatori su električne komponente u kojima se elektrostatički pohranjuje energija u električnom polju. Elektrolitski kondenzatori koriste se u gotovo svim elektroničkim proizvodima, poput osobnih računala, tableta, telefona, rashladnih uređaja, hladnjaka, perilica rublja, automobilskih proizvoda i industrijskih uređaja. Raspon kupaca je stoga vrlo raznolik. Elektrolitski kondenzatori i, točnije, elektrolitski kondenzatori od aluminijske i tantala proizvodi su čija je cijena važan čimbenik konkurentnosti.

B. Upravni postupak

- 3 Dana 4. listopada 2013. Panasonic i njegova društva kćeri podnijeli su Europskoj komisiji zahtjev za priznavanje zabilježbe na temelju točaka 14. i 15. Obavijesti Komisije o oslobađanju od kazni i smanjenju kazni u slučajevima kartela (SL 2006., C 298, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 62., u daljnjem tekstu: Obavijest o suradnji iz 2006.), pružajući informacije o navodnom postojanju povrede u sektoru elektrolitskih kondenzatora.
- 4 Dana 28. ožujka 2014. Komisija je na temelju članka 18. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101. i 102. UFEU-a] (SL 2003., L 1, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 165.) zatražila informacije od više poduzetnika koji posluju u sektoru elektrolitskih kondenzatora, među kojima i tužitelja.
- 5 Komisija je od 3. do 6. ožujka 2015. u prostorijama društva Europe Chemi-Con provela pretrage na temelju članka 20. stavka 4. Uredbe br. 1/2003.
- 6 Dana 4. studenoga 2015. Komisija je usvojila obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku koja je bila upućena tužitelju.

¹ Navedene su samo one točke ove presude za koje Opći sud smatra da ih je korisno objaviti.

- 7 Između 12. studenoga i 17. prosinca 2015. adresati obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku imali su pristup većem dijelu spisa putem „DVD-a za pristup spisu”.
- 8 Nakon što je nekoliko adresata obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku podnijelo zahtjeve za pristup, koji su se odnosili na imena kupaca koja su u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku od 4. studenoga 2015. bila zacrnjena, Komisija je stavila na raspolaganje dva nova DVD-a koja su sadržavala imena prikrivenih kupaca, a za koje je tužitelj saznao 7. ožujka i 27. travnja 2016.
- 9 Komisija je 4. svibnja 2016. poslala dopis o utvrđenim činjenicama u vezi s određenim elementima obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku adresatima te obavijesti (u daljnjem tekstu: dopis o utvrđenim činjenicama), kojemu je bila priložena nova nezacrnjena verzija obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku od 4. studenoga 2015. i njezina priloga 1., te im je odredila rok od dva tjedna za odgovor koji je produljen do 20. svibnja 2016.
- 10 Tužitelj je 20. svibnja 2016. podnio odgovor na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku kao i na dopis o utvrđenim činjenicama.
- 11 Komisija je saslušala adresate obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku, među kojima i tužitelja, na raspravi održanoj od 12. do 14. rujna 2016.

C. Pobijana odluka

- 12 Komisija je 21. ožujka 2018. donijela Odluku C(2018) 1768 *final* u vezi s postupkom na temelju članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet AT.40136 – Kondenzatori) (u daljnjem tekstu: pobijana odluka).

1. Povreda

- 13 Komisija je u pobijanoj odluci utvrdila postojanje jedinstvene i trajne povrede članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u u sektoru elektrolitskih kondenzatora, u kojoj je sudjelovalo devet poduzetnika ili grupacija poduzetnika, odnosno Elna, Hitachi AIC, Holy Stone, Matsuo, NEC Tokin, Nichicon, Rubycon, Sanyo (zajedno: Sanyo i Panasonic) i tužitelj (u daljnjem tekstu zajedno nazvani: sudionici u zabranjenom sporazumu) (uvodna izjava 1. i članak 1. pobijane odluke).
- 14 Komisija u bitnome ističe da se predmetna povreda dogodila između 26. lipnja 1998. i 23. travnja 2012., na cijelom području EGP-a, a sastojala se od sporazuma i/ili usklađenih djelovanja čiji je cilj bilo usklađivanje cjenovnih politika u pogledu nabave elektrolitskih kondenzatora od aluminijske i tantala (uvodna izjava 1. pobijane odluke).
- 15 Zabranjeni sporazum u osnovi je bio organiziran putem multilateralnih sastanaka koji su se uglavnom održavali u Japanu, svakog mjeseca ili svakog drugog mjeseca, na razini rukovodećih kadrova zaduženih za prodaju i, svakih šest mjeseci, na razini uprave, uključujući i predsjednike (uvodne izjave 63., 68. i 738. pobijane odluke).
- 16 Multilateralni sastanci su najprije, od 1998. do 2003., bili organizirani pod nazivom „Klub za elektrolitske kondenzatore” ili „Konferencija za elektrolitske kondenzatore” (u daljnjem tekstu: sastanci ECC). Nakon toga, između 2003. i 2005., organizirani su pod nazivom „Konferencija aluminijum – tantal” ili „Grupa za kondenzatore od aluminijske i tantala” (u daljnjem tekstu:

sastanci ATC). Naposljetku, između 2005. i 2012. organizirani su pod nazivom „Grupa za ispitivanje tržišta” ili „Marketinška grupa” (u daljnjem tekstu: sastanci MK). Usporedno sa sastancima MK te kao njihov dodatak, između 2006. i 2008. organizirani su sastanci „Povećanje troškova” ili „Povećanje kondenzatora” (u daljnjem tekstu: sastanci CUP) (uvodna izjava 69. pobijane odluke).

- 17 Osim tih multilateralnih sastanaka sudionici u zabranjenom sporazumu također su prema potrebi održavali bilateralne i trilateralne *ad hoc* kontakte (uvodne izjave 63., 75. i 739. pobijane odluke) (u daljnjem tekstu zajedno: razgovori protivni tržišnom natjecanju).
- 18 U sklopu razgovora protivnih tržišnom natjecanju sudionici u zabranjenom sporazumu razmjenjivali su informacije o cijenama i budućim cijenama, budućim smanjenjima cijena i rasponima tih smanjenja, ponudi i potražnji, uključujući buduću ponudu i potražnju, te su u pojedinim slučajevima zaključivali i primjenjivali sporazume o cijenama te postupali u skladu njima (uvodne izjave 62., 715., 732. i 741. pobijane odluke).
- 19 Komisija je smatrala da je djelovanje sudionika u zabranjenom sporazumu činilo oblik sporazuma i/ili usklađenog djelovanja sa zajedničkim ciljem, a to je izbjegavanje cjenovnog konkuriranja i usklađivanje njihova budućeg djelovanja u pogledu prodaje elektrolitskih kondenzatora, smanjujući na taj način neizvjesnost na tržištu (uvodne izjave 726. i 731. pobijane odluke).
- 20 Komisija je zaključila da je to djelovanje imalo jedinstveni protutržišni cilj (uvodna izjava 743. pobijane odluke).

2. Tužiteljeva odgovornost

- 21 Komisija je utvrdila tužiteljevu odgovornost zbog njegova izravnog sudjelovanja u zabranjenom sporazumu od 26. lipnja 1998. do 23. travnja 2012. (uvodna izjava 959. i članak 1. točka (g) pobijane odluke).

3. Novčana kazna izrečena tužitelju

- 22 Člankom 2. točkom (j) pobijane odluke tužitelju se izriče novčana kazna u iznosu od 97 921 000 eura.

4. Izračun iznosa novčanih kazni

- 23 Za potrebe izračuna iznosa novčanih kazni Komisija je primijenila metodologiju navedenu u Smjernicama o metodi za utvrđivanje kazni koje se propisuju u skladu s člankom 23. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1/2003 (SL 2006., C 210, str. 2., u daljnjem tekstu: Smjernice iz 2006.; SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 58.) (uvodna izjava 980. pobijane odluke).
- 24 Kao prvo, kako bi utvrdila osnovni iznos novčane kazne izrečene tužitelju, Komisija je uzela u obzir vrijednost prihoda od prodaje tijekom posljednje pune poslovne godine sudjelovanja u povredi, u skladu s točkom 13. Smjernica iz 2006. (uvodna izjava 989. pobijane odluke).

- 25 Komisija je izračunala vrijednost prihoda od prodaje na temelju prihoda od prodaje elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala fakturiranih od korisnika sa sjedištem u EGP-u (uvodna izjava 990. pobijane odluke).
- 26 Osim toga, Komisija je izračunala mjerodavnu vrijednost prihoda od prodaje zasebno za svaku od dvije kategorije proizvoda, odnosno posebno za elektrolitske kondenzatore od aluminijskih i posebno za elektrolitske kondenzatore od tantala, te je na njih primijenila različite koeficijente ovisno o trajanju (uvodna izjava 991. pobijane odluke).
- 27 Kada je riječ o tužitelju, Komisija je najprije smatrala da, kao referentno razdoblje, valja uzeti u obzir, s jedne strane, posljednju punu godinu sudjelovanja u povredi u pogledu vrijednosti prihoda od prodaje elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih, odnosno godinu 2011. – 2012. i, s druge strane, posljednju punu godinu tijekom koje je tužitelj prodavao elektrolitske kondenzatore od tantala, odnosno godinu 2003. – 2004., jer ih je prestao prodavati nakon kraja svojega sudjelovanja u povredi (uvodne izjave 34., 989. do 991. i 1007., tablica 1. i bilješka br. 1657 pobijane odluke).
- 28 Nadalje, Komisija je smatrala da je tužitelj preko društava Europe Chemi-Con i United Chemi-Con fakturirao izravnu prodaju elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih u EGP-u tijekom cijelog trajanja svojeg sudjelovanja u povredi (uvodne izjave 990. i 998. pobijane odluke) i izravnu prodaju elektrolitskih kondenzatora od tantala u EGP-u do 1. veljače 2005. (uvodne izjave 34. i 1006. pobijane odluke).
- 29 Naposljetku, Komisija je u odnosu na tužitelja utvrdila koeficijent 13,82 (koji odgovara razdoblju od 26. lipnja 1998. do 23. travnja 2012.) za elektrolitske kondenzatore od aluminijskih, i 5,26 (koji odgovara razdoblju od 29. listopada 1999. do 1. veljače 2005.) za elektrolitske kondenzatore od tantala (uvodna izjava 1007., tablica 1. pobijane odluke).
- 30 Komisija je odredila udio vrijednosti prihoda od prodaje koji treba uzeti u obzir na temelju težine povrede na 16 %. U tom je pogledu smatrala da se horizontalni „sporazumi” o usklađivanju cijena po svojoj prirodi ubrajaju u najteže povrede članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u te da je zabranjeni sporazum obuhvaćao cijelo područje EGP-a (uvodne izjave 1001. do 1003. pobijane odluke).
- 31 Komisija je primijenila dodatni iznos od 16 % na temelju točke 25. Smjernica iz 2006. kako bi osigurala da je izrečena novčana kazna dovoljno preventivna (uvodna izjava 1009. pobijane odluke).
- 32 Komisija je stoga utvrdila osnovni iznos novčane kazne koju treba izreći tužitelju na 205 649 000 eura (uvodna izjava 1010. pobijane odluke).
- 33 Kao drugo, što se tiče prilagodbi osnovnog iznosa kazni, Komisija nije utvrdila postojanje otegotnih ili olakotnih okolnosti u pogledu tužitelja (uvodna izjava 1054. pobijane odluke).
- 34 Kao treće, Komisija je primijenila gornju granicu od 10 % ukupnog prihoda ostvarenog u prethodnoj poslovnoj godini na temelju članka 23. stavka 2. Uredbe br. 1/2003 (uvodne izjave 1057. i 1058. pobijane odluke).
- 35 Komisija je stoga utvrdila osnovni iznos novčane kazne koju treba izreći tužitelju na 97 921 000 eura (uvodna izjava 1139., tablica 3. pobijane odluke).

[omissis]

II. Postupak i zahtjevi stranaka

- 37 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 5. lipnja 2018. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.
- 38 Dana 19. listopada 2018. tajništvu Općeg suda podnesen je Komisijin odgovor na tužbu.
- 39 Replika i odgovor na repliku podneseni su tajništvu Općeg suda 27. veljače odnosno 5. lipnja 2019.
- 40 Opći sud je na prijedlog svojeg drugog vijeća i u skladu s člankom 28. svojeg Poslovnika odlučio predmet uputiti proširenom sastavu suda.
- 41 Budući da se sastav vijeća Općeg suda promijenio, u skladu s člankom 27. stavkom 5. Poslovnika, sutkinja izvjestiteljica raspoređena je u deveto prošireno vijeće kojemu je ovaj predmet slijedom toga i dodijeljen.
- 42 Na prijedlog sutkinje izvjestiteljice Opći sud (deveto prošireno vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka i u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih člankom 89. Poslovnika pisanim je putem strankama postavio pitanja pozivajući ih da na njih odgovore na raspravi.
- 43 Na raspravi održanoj 23. listopada 2020. saslušana su izlaganja stranaka i njihovi odgovori na pisana i usmena pitanja koja je postavio Opći sud.
- 44 Nakon smrti suca B. Berkea, koji je preminuo 1. kolovoza 2021., tri suca čije potpise nosi ova presuda nastavila su s vijećanjima u skladu s člankom 22. i člankom 24. stavkom 1. Poslovnika Suda.
- 45 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:
- ponajprije, poništi pobijanu odluku u dijelu u kojem je njome utvrđeno da je počinio povredu članka 101. UFEU-a;
 - podredno, poništi novčanu kaznu koja mu je izrečena ili, podredno tomu, smanji njezin iznos;
 - Komisiji naloži snošenje troškova postupka.
- 46 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:
- odbije tužbu;
 - naloži tužitelju snošenje troškova.

III. Pravo

[omissis]

B. Meritum

- 56 U prilog osnovanosti tužbe tužitelj ističe šest tužbenih razloga, kako u prilog svojem glavnom zahtjevu, koji se odnosi na poništenje pobijane odluke, tako i svojem podrednom zahtjevu čiji je cilj poništenje ili smanjenje iznosa novčane kazne koja mu je izrečena.
- 57 Tužitelj s prvih pet tužbenih razloga osporava Komisijin zaključak o postojanju jedinstvene i trajne povrede članka 101. UFEU-a u sektoru elektrolitskih kondenzatora na cijelom području EGP-a u trajanju od gotovo četrnaest godina. Prvi tužbeni razlog temelji se na povredi prava na saslušanje, članka 41. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), prava obrane i načela nepovredivosti zakonodavnog akta. Drugi tužbeni razlog temelji se na nedostatku dokaza o povredi, materijalnim pogreškama koje se tiču činjenica i zastari. Treći tužbeni razlog temelji se na nepostojanju jedinstvene i trajne povrede. Četvrti tužbeni razlog temelji se na nepostojanju namjerne povrede. Peti tužbeni razlog temelji se na mjesnoj nenadležnosti Komisije da u predmetnom slučaju primijeni članak 101. UFEU-a i članak 53. Sporazuma o EGP-u.
- 58 Šestim tužbenim razlogom tužitelj osporava novčanu kaznu koja mu je izrečena zahtijevajući njezino poništenje ili smanjenje njezina iznosa. Taj se tužbeni razlog temelji na pogreškama u izračunu iznosa novčane kazne i povredi Smjernica iz 2006. kao i načela jednakog postupanja i proporcionalnosti.

[omissis]

1. Zahtjev za poništenje pobijane odluke

[omissis]

a) Peti tužbeni razlog, koji se temelji na mjesnoj nenadležnosti Komisije

- 71 Tužitelj u biti tvrdi da je Komisija u uvodnoj izjavi 660. pobijane odluke pogrešno zaključila da je mjesno nadležna za primjenu članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u jer je protutržišno ponašanje provedeno na svjetskoj razini, uključujući u EGP-u, iako je ono bilo usmjereno na Aziju i nije bilo provedeno u EGP-u niti je imalo značajan učinak na njega.
- 72 Komisija osporava te argumente.
- 73 U tom pogledu, što se tiče teritorijalne primjenjivosti članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u, valja podsjetiti na to da pravilo tržišnog natjecanja Unije navedeno u članku 101. UFEU-a zabranjuje sporazume i djelovanje koji imaju za cilj ili posljedicu sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja „na unutarnjem tržištu”.
- 74 Usto, valja istaknuti da se uvjeti teritorijalne primjene članka 101. UFEU-a mogu ispuniti u dva slučaja.
- 75 Kao prvo, primjena članka 101. UFEU-a opravdana je ako su djelovanja na koja se odnosi provedena na području unutarnjeg tržišta i to neovisno o mjestu na kojem su nastala. Naime, kad bi primjenjivost zabrana propisanih pravom tržišnog natjecanja ovisila o mjestu nastanka

zabranjenog sporazuma, to bi očito dovelo do toga da bi poduzetnici mogli na jednostavan način izbjeći navedene zabrane (presuda od 27. rujna 1988., Ahlström Osakeyhtiö i dr./Komisija, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i 125/85 do 129/85, EU:C:1988:447, t. 16.).

- 76 Kako bi se utvrdilo nalazi li se mjesto provedbe zabranjenog sporazuma u EGP-u, s jedne strane, nije važno jesu li sudionici u zabranjenom sporazumu angažirali društva kćeri sa sjedištem u EGP-u kako bi uspostavili kontakte između sebe i s kupaca koji su tamo imali sjedište (presuda od 27. rujna 1988., Ahlström Osakeyhtiö i dr./Komisija, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i 125/85 do 129/85, EU:C:1988:447, t. 17.). Osim toga, taj kriterij provođenja zabranjenog sporazuma kao okolnosti koja čini poveznicu s područjem Unije ispunjen je samom prodajom proizvoda koji je predmet kartela unutar Unije, neovisno o tome gdje se nalaze izvori opskrbe i proizvodni pogoni (vidjeti presudu od 9. rujna 2015., LG Electronics/Komisija, T-91/13, neobjavljena, EU:T:2015:609, t. 149. i navedenu sudsku praksu).
- 77 Kao drugo, primjena članka 101. UFEU-a opravdana je i s obzirom na međunarodno javno pravo kada je vjerojatno da će djelovanja na koja se odnosi proizvesti neposredan i bitan učinak na unutarnjem tržištu (vidjeti u tom smislu presudu od 25. studenoga 1971., Béguelin Import, 22/71, EU:C:1971:113, t. 11.).
- 78 U ovom slučaju Komisija je u uvodnoj izjavi 660. pobijane odluke zaključila da je ona tijelo nadležno za primjenu članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u na temelju članka 56. tog sporazuma, s obzirom na to da se zabranjeni sporazum provodio na svjetskoj razini, uključujući i u EGP-u.
- 79 U tom pogledu, Komisija je najprije smatrala da, iako su sudionici u zabranjenom sporazumu bila poduzetnici sa sjedištem u Japanu i iako su se protutržišni kontakti održavali u Japanu, potonji su imali globalni doseg, tako da su uključivali EGP ili su se izravno odnosili na njega. Osobito, veza s EGP-om bila je opravdana činjenicom da su sudionici u zabranjenom sporazumu, uključujući tužitelja, ostvarili prodaju elektrolitskih kondenzatora u EGP-u tijekom razdoblja povrede. Nadalje, sudionici u zabranjenom sporazumu razmjenjivali su, s jedne strane, informacije koje se odnose na kupce sa sjedištem u EGP-u ili na kupce koji tamo imaju proizvodne pogone i, s druge strane, koordinirali su svoju trgovinsku politiku, osobito s obzirom na promjene deviznih tečaja, uključujući euro, i povećanje cijena sirovina, bez zemljopisnog ograničenja. Naposljetku, razmijenjene informacije obuhvaćale su sve prodaje u Japanu ili inozemstvu i neovisno o tome jesu li kupci japanski ili inozemni (uvodne izjave 665. do 672. pobijane odluke).
- 80 Točno je da tužitelj, s jedne strane, osporava postojanje veze između određenih protutržišnih kontakata i EGP-a, što će biti predmet analize Općeg suda u okviru drugog i trećeg tužbenog razloga i, s druge strane, tvrdi da postoji ograničena veza između zabranjenog sporazuma i EGP-a, što će se ispitati u okviru drugog, trećeg i šestog tužbenog razloga.
- 81 Međutim, tužitelj ne poriče da su sudionici u zabranjenom sporazumu, uključujući njega samog, izravno ili neizravno ostvarivali prodaje elektrolitskih kondenzatora na svjetskoj razini, uključujući u Europi, iako tužitelj navodi da su prodaje u tom zemljopisnom području bile vrlo ograničene i da su ih izvršila njegova društva kćeri.
- 82 Iz toga proizlazi da je kriterij provedbe zabranjenog sporazuma kao okolnosti koja čini poveznicu s područjem Unije ispunjen u ovom slučaju i da je povreda na koju se odnosi pobijana odluka stoga obuhvaćena područjem primjene članka 101. stavka 1. UFEU-a. Stoga je Komisija pravilno smatrala da je nadležna za primjenu članka 101. UFEU-a i članka 53. Sporazuma o EGP-u.

83 Peti tužbeni razlog stoga treba odbiti.

[omissis]

d) Treći tužbeni razlog, koji se temelji na nepostojanju jedinstvene i trajne povrede

308 Trećim tužbenim razlogom tužitelj u biti tvrdi da Komisija nije utvrdila postojanje jedinstvene i trajne povrede koja obuhvaća sve elektrolitske kondenzatore tijekom cijelog trajanja navodne povrede.

309 Taj tužbeni razlog podijeljen je na tri dijela. Prvi dio temelji se na nedostatku dokaza o zajedničkom planu. Drugi dio temelji se na nedostatku dokaza o postojanju komplementarnosti između protutržišnih kontakata. Treći dio temelji se na tome da Komisija nije uzela u obzir heterogeno obilježje industrije kondenzatora, što postojanje navodne povrede čini nemogućim.

[omissis]

314 U ovom slučaju Komisija je smatrala da su različiti protutržišni kontakti opisani u odjeljku 4.3.6. pobijane odluke dio općeg plana s jedinstvenim protutržišnim ciljem. Cilj koji stranke nastoje postići, a koji proizlazi iz tih razmjena, bio je izbjeći tržišno natjecanje putem cijena i uskladiti svoje buduće ponašanje u vezi s prodajom elektrolitskih kondenzatora, čime se smanjuje neizvjesnost na tržištu (uvodne izjave 730. i 731. pobijane odluke).

315 Taj se jedinstveni protutržišni cilj nastojao postići razgovorima o cijenama, uključujući o budućim cijenama, razgovorima o ponudi i potražnji, uključujući o budućoj ponudi i potražnji (osobito o obujmu proizvodnje ili povećanju ili smanjenju otprema) i, u određenim slučajevima, o sklapanju, primjeni i pridržavanju sporazuma o cijenama (uvodne izjave 62. i 715. pobijane odluke).

316 Komisija je smatrala da se, iako se zabranjeni sporazum s vremenom razvijao, cilj nije promijenio jer je 113 protutržišnih kontakata opisanih u pobijanoj odluci imalo zajednička obilježja u pogledu sudionika, prirode i materijalnog dosega razgovora, koja su se međusobno preklapala. Tako je multilateralne sastanke, organizirane pod raznim imenima (sastanci ECC od 1998. do 2003., sastanci ATC od 2003. do 2005., sastanci MK od 2005. do 2012. te sastanci CUP od 2006. do 2008.) u različitim trenucima pratilo devet sudionika u zabranjenom sporazumu te su se oni istodobno odnosili na elektrolitske kondenzatore od aluminijske i tantala. Usporedno s tim, bilateralni i trilateralni kontakti odvijali su se prema potrebi, pri čemu su obuhvaćali posebna pitanja. Isti pojedinci ili njihovi pravni sljednici bili su, ovisno o slučaju, uključeni u protutržišne kontakte (uvodne izjave 70. do 75., 726., 732., 741., 743. pobijane odluke).

317 Komisija je zaključila da se povreda odvijala bez prekida unatoč promjenama gospodarskih okolnosti, promjenama organizacijske strukture određenih poduzetnika o kojima je riječ i promjenama u osoblju koje je bilo uključeno u to ponašanje (uvodne izjave 76., 729., 742. i 745. pobijane odluke).

1) Prvi dio trećeg tužbenog razloga, koji se temelji na nepostojanju općeg plana

318 Tužitelj tvrdi da Komisija nije utvrdila postojanje općeg plana jer, u biti, kao prvo, Komisija nije dokazala da svaki protutržišni kontakt ima isti jedinstveni cilj, dok činjenica da su sastanci CUP koristili „mehanizam” koji je različit od mehanizma drugih sastanaka pokazuje razliku u ciljevima

između različitih protutržišnih kontakata. Kao drugo, opis općeg plana u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama i pobijanoj odluci previše je neodređen i nejasan, dok pojam općeg plana zahtijeva upućivanje na proizvode na posebnom zemljopisnom području i poseban mehanizam dogovaranja. Kao treće, dokazima koje je Komisija iznijela ne dokazuje se da se tijekom cijelog razdoblja povrede težilo jedinstvenom protutržišnom cilju.

319 Komisija osporava te argumente.

320 U ovom slučaju valja istaknuti da su elementi koje je Komisija iznijela u pobijanoj odluci i, osobito, oni navedeni u točkama 314. do 317. ove presude, koji se odnose na zajednička obilježja protutržišnih kontakata, čiji je krajnji cilj bilo usklađivanje ponašanjâ u području cijena, dovoljni u pogledu zahtjeva koji proizlaze iz sudske prakse navedene u točkama 150. i 151., 310. i 311. ove presude, kako bi se dokazalo da su imali isti cilj i bili dio općeg plana s jedinstvenim ciljem.

321 Taj se zaključak ne može dovesti u pitanje tužiteljevim argumentima.

322 Kao prvo, Komisija nije trebala provjeriti je li svaki od različitih protutržišnih kontakata bio namijenjen suočavanju s jednom ili više posljedica uobičajenog odvijanja tržišnog natjecanja te je li međudjelovanjem pridonio ostvarivanju svih protutržišnih učinaka koje su njihovi autori željeli ostvariti u okviru općeg plana s jedinstvenim ciljem. Upravo je skup protutržišnih učinaka koje su sudionici u zabranjenom sporazumu željeli ostvariti opći plan kako je on predviđen sudskom praksom iz točke 313. ove presude.

323 Osim toga, tužitelj ne ističe nijedan konkretan element koji bi upućivao na to da su određena ponašanja imala obilježja koja upućuju na to da nisu dijelila isti protutržišni cilj i da stoga nisu bila dio istog općeg plana.

324 U tom pogledu, tužitelj pogrešno tvrdi da su sastanci CUP imali različit cilj, na temelju toga što se na tim sastancima koristio „mehanizam” različit od onog koji se koristio na drugim sastancima. Točno je, doduše, da je Komisija utvrdila da su sudionici sastanaka CUP sklopili sporazume o cijenama i uspostavili sustav izvještavanja o aktivnostima poduzetnika radi kontrole svoje strategije povećanja cijena (vidjeti uvodnu izjavu 72. pobijane odluke). Međutim, kao što to proizlazi iz točke 315. ove presude, taj „mehanizam” pridržavanja ili kontrole strategije povećanja cijena bio je samo jedan od načina na koji se postizao konačni cilj usklađivanja ponašanjâ u području cijena. Usto, Komisija je također utvrdila da je taj „mehanizam” kontrole bio dio opće strategije prema kojoj poduzetnici općenito nadziru ponašanje druge strane i, stoga, to čine i izvan sastanaka CUP (vidjeti uvodnu izjavu 716. pobijane odluke).

325 Stoga, iako su se u okviru sastanaka CUP sudionici pridržavali sporazuma o cijenama i sustava kontrole cjenovne strategije, dok su u okviru drugih sastanaka razmijenili informacije o cijenama ili o ponudi i potražnji, ne može se smatrati da su sastanci CUP imali cilj koji je različit od cilja drugih protutržišnih kontakata.

326 Iz prethodno navedenog proizlazi da valja odbiti tužiteljev argument prema kojem Komisija nije dokazala da su protutržišni kontakti opisani u pobijanoj odluci imali jedinstven cilj, s obzirom na navodno različit cilj sastanaka CUP.

327 Kao drugo, tužitelj tvrdi da je opis općeg plana u pobijanoj odluci „previše nejasan i neprecizan” i da nije „ništa više od općeg upućivanja na narušavanje tržišnog natjecanja”.

- 328 Točno je, doduše, da se, kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 312. ove presude, pojam jedinstvenog cilja ne može utvrditi općim upućivanjem na narušavanje tržišnog natjecanja na tržištu na koje se odnosi povreda.
- 329 Međutim, u ovom su slučaju tužitelji argumenti koji se temelje na nedovoljnom opisu općeg plana u okviru obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama bespredmetni. Naime, akt koji je predmet ove tužbe jest pobijana odluka, a ne obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama, koja je, uostalom, isključivo privremena. Iako se u obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama moraju navesti svi ključni elementi na kojima Komisija temelji svoju odluku u toj fazi postupka, ta se naznaka može prikazati sažeto, a odluka ne mora nužno biti preslika obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku jer je ta obavijest pripremni dokument koji sadržava činjenične i pravne ocjene koje su isključivo privremene naravi (vidjeti presudu od 5. prosinca 2013., SNIA/Komisija, C-448/11 P, neobjavljenu, EU:C:2013:801, t. 41. i 42. i navedenu sudsku praksu).
- 330 Osim toga, suprotno onomu što tvrdi tužitelj, opis općeg plana nije „nejasan” u pogledu proizvoda, mehanizama dogovaranja i tržišta o kojima je riječ. Naime, svi ti elementi jasno proizlaze iz opisa sadržanog u pobijanoj odluci, kako je on sažet u članku 1. te odluke, prema kojem se predmetna povreda odvijala između 26. lipnja 1998. i 23. travnja 2012. na cijelom području EGP-a te se sastojala od sporazuma i/ili usklađenih djelovanja čiji je cilj bilo usklađivanje cjenovnih politika u pogledu nabave elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala (vidjeti točku 14. ove presude).
- 331 Naposljetku, valja utvrditi da se tužiteljeva argumentacija u prilog „nejasnom” opisu općeg plana uvelike temelji na uvodnim izjavama 767., 769. i 770. pobijane odluke, koje sadržavaju Komisijin odgovor na tužiteljeve argumente iznesene u okviru njegovog odgovora na obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u postupku i na dopis o utvrđenim činjenicama (vidjeti točku 10. ove presude). Kao što to tvrdi Komisija, tužitelj zanemaruje uvodne izjave 730. do 743. pobijane odluke koje sadržavaju razloge zbog kojih je Komisija zaključila da postoji opći plan sa zajedničkim ciljem.
- 332 Iz navedenih uvodnih izjava 730. do 743. pobijane odluke proizlazi, među ostalim uvodnim izjavama navedenima u točkama 314. do 316. ove presude, da je, s jedne strane, Komisija utvrdila opći plan koji se sastoji od izbjegavanja cjenovne konkurencije i koordiniranja budućeg ponašanja sudionika u vezi s prodajom elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala, na taj način smanjujući neizvjesnost na tržištu. S druge strane, Komisija je objasnila na koji se način nastoji postići taj zajednički cilj i razloge zbog kojih su protutržišni kontakti opisani u pobijanoj odluci činili trajno ponašanje u ostvarivanju jedinstvenog gospodarskog cilja, u smislu sudske prakse navedene u točki 310. ove presude.
- 333 Kao treće, tužitelj tvrdi da dokazi na koje se poziva Komisija ne dokazuju da se tijekom cijelog razdoblja trajanja povrede slijedio jedinstveni protutržišni cilj.
- 334 U tom pogledu tužiteljev argument prema kojem se Komisija pozivala samo na dokaze koji se odnose na sastanke ECC i ATC a da pritom nije precizirala osnovni cilj drugih sastanaka izravno proturječi samom sadržaju pobijane odluke. Naime, tužiteljev argument se, u biti, temelji na uvodnoj izjavi 733. pobijane odluke, koja ne sadržava iscrpan popis elemenata koji dokazuju cilj sudionika, nego se u njoj samo, kao „primjer”, navode određeni elementi koji se temelje na odjeljku 4.3.6. pobijane odluke.

335 Navedeni odjeljak 4.3.6. pobijane odluke predstavlja cjelokupnu kronologiju protutržišnih kontakata s detaljima koji se odnose na svaki multilateralni sastanak i svaki bilateralni ili trilateralni kontakt kao i naznaku, u bilješkama, dokaza koje je navela Komisija. Osim toga, uvodne izjave 77. do 105. pobijane odluke sadržavaju sažeti prikaz protutržišnih kontakata u pogledu datuma, mjesta, sudionika i tema obrađenih u različitim skupinama sastanaka i kontakata. Dokazi na koje se Komisija oslanja također se nalaze u bilješkama koje se odnose na te uvodne izjave.

336 S obzirom na prethodno navedeno, također valja odbiti tužiteljevu argumentaciju kojom se osporava točnost izjava stranaka na određenim sastancima ATC – s obzirom na to da se te izjave ne nalaze u zapisnicima i ne odražavaju širi cilj – na koje se Komisija poziva u uvodnoj izjavi 733. pobijane odluke. Naime, tužiteljevo rasuđivanje temelji se na pogrešnoj pretpostavci da je Komisija zajednički cilj zabranjenog sporazuma utvrdila samo na temelju navedenih izjava, iako su one navedene kao primjer i iako se Komisijin zaključak o tom zajedničkom cilju temeljio na više drugih elemenata. Stoga, čak i pod pretpostavkom da je tužiteljeva argumentacija o točnosti izjava stranaka tijekom određenih sastanaka ATC osnovana, njome se ne može dovesti u pitanje Komisijin zaključak o postojanju zajedničkog cilja svih protutržišnih kontakata.

337 Naime, kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točkama 148. i 149. ove presude, svaki od dokaza koje je podnijela Komisija ne mora nužno zadovoljiti te kriterije u vezi s svakim elementom povrede. Dovoljno je da skup indicija na koje se poziva institucija, ocijenjenih zajedno, odgovara tom zahtjevu. Stoga se indicije na koje se Komisija poziva u pobijanoj odluci kako bi dokazala da je poduzetnik povrijedio članak 101. stavak 1. UFEU-a ne smiju ocjenjivati odvojeno, već zajedno.

[omissis]

345 U svakom slučaju, nepostojanje izričitog upućivanja na EGP na određenim sastancima ipak ne znači da svi protutržišni kontakti koje je Komisija istaknula u pobijanoj odluci ne dokazuju postojanje veze s EGP-om. U ovom slučaju, s jedne strane, kao što to proizlazi iz točke 271. ove presude, valja utvrditi da postoji skup indicija koje se podudaraju dovoljan za zaključak o postojanju veze između spornih kontakata, promatranih u cjelini, i EGP-a. S druge strane, Komisija je pravilno smatrala da su sudionici u zabranjenom sporazumu, uključujući tužitelja, osigurali izravnu prodaju elektrolitskih kondenzatora u EGP-u. U tom kontekstu Komisija, kako bi dokazala vezu s EGP-om, nije bila dužna dokazati da je tužitelj sa svim kupcima obuhvaćenima protutržišnim kontaktima u EGP-u ostvario prodaju.

346 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je Komisija pravilno zaključila da postoji opći plan.

347 Stoga prvi dio trećeg tužbenog razloga valja odbiti.

[omissis]

3) Treći dio trećeg tužbenog razloga, koji se temelji na heterogenosti industrije kondenzatora

388 Tužitelj ističe da heterogenost industrije kondenzatora onemogućuje tajni sporazum koji se odnosi na sve elektrolitske kondenzatore. Tužitelj u biti tvrdi da Komisija nije u dovoljnoj mjeri pravno dokazala postojanje jedinstvene i trajne povrede koja obuhvaća sve elektrolitske kondenzatore od aluminijske i tantala. Naime, kondenzatori su vrlo diversificirani proizvodi, koji se razlikuju po mnoštvu obilježja i za koje, s obzirom na njihov prevladavajući model opskrbe, ne postoji ujednačena tržišna cijena. Stoga predmetna povreda nije mogla obuhvatiti cjelokupnu

prodaju elektrolitskih kondenzatora u EGP-u. Naime, dvije različite kategorije elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala obuhvaćaju velik broj različitih vrsta proizvoda, osobito u pogledu njihove cijene i dotičnog zemljopisnog područja. Razmjene općih informacija do kojih je došlo tijekom protutržišnih kontakata nisu dovoljne da bi se smanjila neizvjesnosti na tržištu i olakšalo usklađivanje cijena među konkurentima, tim više što nisu sve vrste elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala bile predmet tih razmjena.

389 Komisija osporava te argumente.

390 Uvodno valja istaknuti da tužitelj pogrešno tumači pobijanu odluku kada tvrdi da je Komisija smatrala da postoji jedinstvena i trajna povreda koja, promatrana u cjelini, obuhvaća sve vrste elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala.

391 Naime, ono što proizlazi iz pobijane odluke i osobito iz uvodne izjave 736. jest da je Komisija utvrdila, nakon razmatranja svih sastanaka i dokaza koji se na njih odnose, da su se svi protutržišni kontakti općenito odnosili na elektrolitske kondenzatore od aluminijskih i tantala ili čak oboje.

392 U tom pogledu valja podsjetiti na to da Komisija nije dužna odrediti mjerodavno tržište na temelju ekonomskih kriterija. Sudionici u zabranjenom sporazumu sami određuju proizvode koji su predmet njihovih rasprava i usklađenih djelovanja (vidjeti u tom smislu presudu od 15. lipnja 2005., Tokai Carbon i dr./Komisija, T-71/03, T-74/03, T-87/03 i T-91/03, neobjavljena, EU:T:2005:220, t. 90.).

393 Osim toga, proizvodi na koje se odnosi zabranjeni sporazum određuju se s obzirom na dokumentirane dokaze o stvarnom protutržišnom ponašanju u odnosu na određene proizvode (vidjeti u tom smislu presudu od 11. prosinca 2003., Adriatica di Navigazione/Komisija, T-61/99, EU:T:2003:335, t. 27.).

394 Također valja naglasiti da se Komisija ne može u tom pogledu osloniti na pretpostavku koja nije potkrijepljena nijednim dokazom (vidjeti u tom smislu presudu od 28. studenoga 2019., ABB/Komisija, C-593/18 P, EU:C:2019:1027, t. 44. i 45.).

395 Međutim, u ovom slučaju, kao prvo, Komisija je u pobijanoj odluci navela da iz svih protutržišnih kontakata, a osobito iz sastanaka od 29. kolovoza 2002., 22. prosinca 2006., 25. lipnja 2008. i 20. prosinca 2010., navedenih kao primjer, proizlazi da se razmijenjene informacije nisu odnosile samo na podtipove elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala, nego da su se općenito odnosile na elektrolitske kondenzatore od aluminijskih i tantala (vidjeti uvodnu izjavu 796. pobijane odluke).

396 Kao drugo, razmijenjene informacije odnosile su se i na posebna razmatranja, koja su pak bila relevantna za određivanje prodajne cijene proizvoda, poput povećanja troška sirovina i promjene deviznog tečaja, koja nisu bila ograničena na određene podtipove elektrolitskih kondenzatora od aluminijskih i tantala (vidjeti, među ostalim, uvodnu izjavu 796. i bilješke br. 1417. i 1418. pobijane odluke).

397 Kao treće, sudionici u zabranjenom sporazumu nisu u svoje korporativne izjave uveli nikakvo ograničenje u pogledu utvrđivanja proizvoda obuhvaćenih zabranjenim sporazumom (vidjeti uvodnu izjavu 797. pobijane odluke).

398 Kao četvrto, većina predstavnika sudionika u zabranjenom sporazumu općenito je bila odgovorna za proizvodnju i/ili prodaju elektrolitskih kondenzatora od aluminija i tantala, a ne za određenu posebnu vrstu kondenzatora (vidjeti uvodnu izjavu 798. pobijane odluke).

399 U tim okolnostima i s obzirom na sudsku praksu navedenu u točkama 151. i 392. do 394. ove presude, Komisiji se ne može prigovoriti to što je smatrala da, promatrane u cjelini, informacije razmijenjene tijekom protutržišnih kontakata pokrivaju sve elektrolitske kondenzatore od aluminija i tantala te da stoga jedinstvena i trajna povreda obuhvaća sve te proizvode.

400 Slijedom toga, potrebno je u cijelosti odbiti treći dio trećeg tužbenog razloga, a stoga i treći tužbeni razlog u cijelosti.

[omissis]

f) Šesti tužbeni razlog, koji se temelji na pogreškama u izračunu iznosa novčane kazne te povredi Smjernica iz 2006. i načelâ jednakog postupanja i proporcionalnosti

[omissis]

1) Prvi dio šestog tužbenog razloga, koji se temelji na pogreškama u izračunu vrijednosti prihoda od prodaje

[omissis]

ii) Drugi prigovor prvog dijela šestog tužbenog razloga, koji se temelji na pogrešci koja se sastoji u tome da vrijednost prihoda od prodaje uključuje prodaju koju su ostvarila tužiteljeva društva kćeri

460 Tužitelj u biti osporava to što je Komisija vrijednost prihoda od prodaje izračunala na način da je uključila prodaju grupe Nippon Chemi-Con i, osobito, Europe Chemi-Con, koja je fakturirana svim kupcima u EGP-u. Prvo, Komisija nije uzela u obzir činjenicu da tužitelj nije sam ostvario prodaju u EGP-u te da se ponašanje opisano u pobijanoj odluci samo u manjoj mjeri ticalo kupaca grupe Nippon Chemi-Con. Od šezdeset kupaca navedenih u pobijanoj odluci samo su dva globalni kupci društva United Chemi-Com, a samo četiri globalni kupci društva Europe Chemi-Con. Drugo, Komisija nije uzela u obzir činjenicu da društva Europe Chemi-Con i United Chemi-Con uživaju neovisnu ovlast određivanja cijena u pogledu svojih lokalnih kupaca kao i globalnih kupaca sa sjedištem u Europi, pri čemu je ta ovlast dovoljna da se opovrgne pretpostavka da su te podružnice, u 100 %-om tužiteljevu vlasništvu, dio istog poduzetnika. Treće, Komisija nije utvrdila da je prodaja grupe Nippon Chemi-Con njezinim lokalnim i globalnim kupcima izravno ili neizravno bila povezana s povredom niti da je to imalo posebne učinke u EGP-u.

461 Komisija osporava te argumente.

462 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, pravo Unije u području tržišnog natjecanja, osobito članak 101. UFEU-a, odnosi se na djelatnosti poduzetnika i pojam „poduzetnik” znači svaki subjekt koji se bavi gospodarskom djelatnošću, neovisno o pravnom statusu tog subjekta i načinu njegova financiranja (vidjeti presude od 10. rujna 2009., Akzo Nobel i dr./Komisija, C-97/08 P, EU:C:2009:536, t. 54. i navedenu sudsku praksu i od 19. ožujka 2015., Dole Food i Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, t. 140. i navedenu sudsku praksu).

- 463 S tim u vezi, Sud je, s jedne strane, pojasnio da, u tom kontekstu, pojam „poduzetnik” treba shvatiti tako da se njime označava gospodarska jedinica, iako s pravnog stajališta tu gospodarsku jedinicu tvori nekoliko fizičkih ili pravnih osoba, i, s druge strane, da kada takva gospodarska jedinica povrijedi pravila tržišnog natjecanja, ona mora, u skladu s načelom osobne odgovornosti, odgovarati za tu povredu (vidjeti presudu od 26. listopada 2017., Global Steel Wire i dr./Komisija, C-457/16 P i C-459/16 P do C-461/16 P, neobjavljena, EU:C:2017:819, t. 82. i navedenu sudsku praksu).
- 464 Također, kad je riječ o pojmu poduzetnika, koji je ovaj put prisutan u kontekstu izračuna novčane kazne, valja podsjetiti na to da je, kako bi se odredio iznos novčane kazne, dopušteno voditi računa kako o ukupnom prihodu poduzetnika, koji je indikacija, iako aproksimativna i nesavršena, veličine tog poduzetnika i njegove gospodarske snage, tako i o dijelu tih prihoda od proizvoda koji su bili predmet povrede i koji stoga može pružiti indikaciju o njezinu opsegu (vidjeti presudu od 19. ožujka 2015., Dole Food i Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, t. 145. i navedenu sudsku praksu). Naime, dio ukupnog prihoda koji proizlazi iz prodaje proizvoda obuhvaćenih povredom najbolje odražava njezinu gospodarsku važnost (vidjeti presudu od 19. ožujka 2015., Dole Food i Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, t. 149. i navedenu sudsku praksu).
- 465 Osim toga, u specifičnoj situaciji kada društvo majka drži sav ili gotovo sav kapital svojega društva kćeri koje je povrijedilo pravila tržišnog natjecanja Unije postoji oboriva presumpcija prema kojoj spomenuto društvo majka stvarno izvršava takav odlučujući utjecaj nad društvom kćeri (vidjeti presudu od 27. travnja 2017., Akzo Nobel i dr./Komisija, C-516/15 P, EU:C:2017:314, t. 54. i navedenu sudsku praksu; vidjeti u tom smislu i presudu od 10. rujna 2009., Akzo Nobel i dr./Komisija, C-97/08 P, EU:C:2009:536, t. 63.). Takva presumpcija podrazumijeva, osim ako se obori, da se stvarno izvršavanje odlučujućeg utjecaja društva majke na svoje društvo kćer smatra dokazanim i omogućuje Komisiji da društvo majku smatra odgovornim za ponašanje društva kćeri, bez potrebe za podnošenjem ikakva dodatnog dokaza (vidjeti u tom smislu presudu od 27. travnja 2017., Akzo Nobel i dr./Komisija, C-516/15 P, EU:C:2017:314, t. 55. i navedenu sudsku praksu).
- 466 Točno je da je pretpostavka o nepostojanju samostalnosti društava kćeri razvijena u okviru sudske prakse kako bi se ponašanje jednog pravnog subjekta (društvo kći) moglo pripisati drugom (društvo majka). Međutim, ta pretpostavka o nepostojanju samostalnosti društava kćeri također je valjana kada je, kao u ovom slučaju, riječ o određivanju vrijednosti prihoda od prodaje koja je relevantna za izračun osnovnog iznosa novčane kazne koju treba izreći društvu majci koje je izravno sudjelovalo u povredi i koje je tijekom razdoblja povrede ostvarivalo prodaje proizvoda na koje se ta povreda odnosi u EGP-u putem svojih društava kćeri.
- 467 U ovom slučaju nesporno je da je tužitelj tijekom cijelog trajanja povrede imao 100 % udjela u društvu Europe Chemi-Con i 100 % udjela u društvu United Chemi-Con (vidjeti točku 1. ove presude). Iz toga slijedi da tužitelj i njegova društva kćeri čine jednu gospodarsku cjelinu i stoga jednog poduzetnika u smislu članka 101. UFEU-a, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 463. ove presude. Iz toga također slijedi da postoji oboriva pretpostavka nepostojanja samostalnosti dotičnih društava kćeri.
- 468 Međutim, tužitelj ne iznosi nijedan konkretan element kojim bi se ta pretpostavka nepostojanja samostalnosti mogla oboriti i kojim bi se mogla potkrijepiti navodna autonomna ovlast određivanja cijena njegovih društava kćeri. Nasuprot tomu, iz analize drugog tužbenog razloga

proizlazi da se o određenim kupcima društava Europe Chemi-Con i United Chemi-Con, koji su imali sjedište ili pogone za proizvodnju u Europi, raspravljalo tijekom određenih protutržišnih kontakata (vidjeti t. 249., 280. i 296. ove presude), što uostalom i sam tužitelj priznaje u tužbi.

469 Stoga valja utvrditi da pretpostavka o nepostojanju samostalnosti tužiteljevih društava kćeri u ovom slučaju nije oborena.

470 Osim toga, valja istaknuti da vrijednost prihoda od prodaje koja je relevantna za izračun osnovnog iznosa novčane kazne mora odgovarati vrijednosti prihoda od prodaje robe ili usluga koju je „poduzetnik” u izravnoj ili neizravnoj vezi s povredom ostvario u EGP-u (vidjeti točku 434. ove presude). To znači da, u ovom slučaju, vrijednost prihoda od prodaje mora uključivati prodaju elektrolitskih kondenzatora od aluminijske i tantala koju je u EGP-u ostvarila gospodarska jedinica koju čine tužitelj i društva kćeri u njegovu 100 %-tnom vlasništvu.

471 Stoga se Komisiji ne može prigovoriti da je za određivanje vrijednosti prihoda od prodaje koje je ostvario poduzetnik u izravnoj ili neizravnoj vezi s povredom, u skladu s točkom 13. Smjernica iz 2006., uzela u obzir iznos prihoda od prodaje elektrolitskih kondenzatora koju su tužiteljeva društva kćeri fakturirala kupcima sa sjedištem u Europi (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2015., Dole Food i Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, t. 150.).

[omissis]

474 Stoga drugi prigovor prvog dijela šestog tužbenog razloga valja odbiti.

[omissis]

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (deveto prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. Tužba se odbija.

2. Društvo Nippon Chemi-Con Corporation snosit će vlastite troškove i troškove Europske komisije.

Costeira

Gratsias

Kancheva

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 29. rujna 2021.

Potpisi